

Abstrakt

Diplomová práce se věnuje aktuálnímu tématu české architektury z období socialismu a jejímu vnímání ve veřejném diskurzu po roce 1989. Téma je zasazeno do kontextu vývoje architektury po roce 1945 a přiblíženo v případových studiích tří pražských staveb – obchodního domu Máj, hotelu Praha a souboru budov Transgas. Kromě využití metody případových studií, je v práci použita metoda kvalitativní analýzy veřejného diskurzu týkajícího se jednotlivých kauz. Vnímání architektury ve veřejném diskurzu je zpracováno z hlediska paměťových studií, včetně míst paměti, důrazu na narativitu a generační pohled. Práce se snaží o propojení dvou témat – architektury z období socialismu a vyrovnávání se se socialistickou minulostí. Jejich vztahu nebyla dosud věnována v odborné literatuře větší pozornost. Diplomová práce byla zaměřena na ověření tří výzkumných otázek – Zda reflektuje zanikání architektury z doby socialismu současný vztah české veřejnosti k vlastní socialistické minulosti? Zda je architektura z doby socialismu vnímána jako negativní symbol minulého režimu, a tím určena k odstranění? Zda nepředstavuje časté označení socialistická/komunistická architektura pouze záminku k demolici či přestavbě a skrývá tak skutečné pragmatické/ekonomické důvody? – V odpovědi na první otázku se objevuje problematika generačního střetu, kdy starší generace většinou vnímá stavby z období socialismu jako materiální reprezentaci negativní a mnohdy bolestivé minulosti, zatímco mladší generace se spíše soustředí na architektonické hodnoty jednotlivých staveb. Odpověď na druhou otázku souvisí s kritikou občanských budov z období socialismu, které jsou spojovány s negativními aspekty minulého režimu a je na ně nahlíženo jako na příliš propagandistické, dostávají se tak do paralely s pomníky z té doby, které je potřeba odstranit. Odpověď na třetí otázku poukazuje na problém, kdy developer či majitel označením budovy jako komunistické či normalizační chce oslabit místo dané stavby ve veřejném diskurzu. Diplomová práce v závěru nabízí možnosti dalšího výzkumu, např. možnost kvantitativního výzkumu či vytvoření typologie.

Klíčová slova

Architektura, socialismus, obchodní dům Máj, hotel Praha, soubor budov Transgas, paměťová studia, vyrovnávání se s minulostí, diskurzivní analýza, veřejný prostor, generační konflikt